

Bygdøy allé:

Nye hestekastanjetrær – en langsiktig produksjon

Det er fullt mulig å produsere hestekastanjetrær her i landet, men markedet er lite, produksjonen tar lang tid, og den innebærer stor økonomisk risiko for planteskolen. Kontraktproduksjon vil være en mulig løsning for å redusere risikoen.

Ole Billing Hansen

Trær av hestekastanje er vanligvis formert fra frø. Det tar normalt åtte til ti år fra en planteskole sår frøene til trærne er salgbare. I løpet av produksjonsperioden er det mye som kan skje i form av klimaskade og angrep av skadegjørere.

Kystnær produksjon

For å redusere faren for vinterskade bør produksjonen av hestekastanjetrær foregå i kystnære områder i Sør-Norge og begrenses

til Hageselskapets sone 4 eller bedre. Det er vanlig å spire hestekastanjetrær inne i veksthus, men hoveddelen av produksjonen foregår utendørs. Ettersom røttene forgreiner seg lite, er det en stor fordel om trærne tidlig i produksjonsfasen blir dyrket noen vekstse-songer i kar som sørger for "luftbeskjæring" av røttene. Dersom en vil produsere større trær, er det vanlig at de står oppbundet på frilandsrader og blir plantet om eller rotskåret hvert annet år.

Trær fra frø

Frøene hos hestekastanje (*Aesculus hippocastanum*) er store, blankt kastanje-brune og med et stort, lyst navlefelt. Nyhøstede frø er ikke i stand til å spire. De trenger en periode med lav temperatur for at en indre fysiologisk hvile skal bli opphevet. I naturen skjer dette under et dekke av løv eller snø om vinteren. Når temperaturen begynner å stige utover våren, bryter rotspiren igjennom frøskallet og søker seg

HeatWork®

HeatWork teletiner i egen divisjon

Høyere effekt og temperatur = raskere tining! Prinsippet er vannbåren varme. Tiner opp til 50 cm per døgn, ca 800 m². Vi har fornøyde kunder og gode referanser. Møt vinteren trygt med **HeatWork!**

En ny standard for deg som vil bruke det beste!

Produsent og forhandler Nord-Norge:

HeatWork®
industrial heating solutions

Telefon 76 96 58 90. www.heatwork.com
Salg- og produktansvarlig Tommy Larsen, 909 25 048

Forhandler region sør:

HANSET STANDARD

Telefon 33 13 26 00. www.nanset.no
Salg- og produktansvarlig Sjur Wethal, 913 47 166

automatisk ned i jorda. Rotspiren vokser raskt nedover og danner etter hvert en kraftig pålerot. De næringsrike frøbladene bryter aldri ut av frøet. Ved denne såkalte hypogeiske spiringen er det kimstengelen over frøbladene og de bladene som vokser ut fra stengelen som over tid gir grunnlag for treets stamme. Under naturlige betingelser blir frøplantene bare 10-20 cm høye i løpet av den første vekstsesongen.

Monopodial vekst

Hos hestekastanje sitter blader og sideknopper korsvis motstilt oppover langs årsskuddet. Skuddutviklingen er det en kaller monopodial, det vil si at årsveksten hvert år blir avsluttet med et endevestpunkt som er en naturlig forlengelse av årsskuddet. Hvert eneste år danner treet en slik sentral endeknopp, og særlig i de årene plante-skolen bygger opp treets stamme, er det viktig at endeknoppen overlever vinteren intakt hvert år. I naturen er endeknoppen svært utsatt for beiting av gnagere og hjortedyr. Dersom den blir spist, vil én eller flere av sideknoppene bryte. Det fører som regel til en liten knekk på stammen. Et beskyttelsestiltak er å stive opp og skjerme endeknoppen gjennom vinteren med et brettet papp- eller plaststykke.

Poding av kultivarer

Hestekastanje med fylte blomster (*A. h. 'Baumani'*) eller røde blomster (kultivarer av *A. x carnea*) må formeres vegetativt. Ettersom det ikke lar seg gjøre å stiklingsformere hestekastanje, har den vanligste metoden

vært poding, med en teknikk som kalles lappoding. Dette er en teknisk svært krevende formeringsmåte, og trær av disse treslagene blir utelukkende produsert i utenlandske planteskoler.

Saltsprutskader på vegetasjon

Våren 2010 ble det observert uvanlig store saltsprutskader på vegetasjon langs veger på Østlandet. Tilsvarende omfang av saltsprutskader er ikke tidligere observert, og skadeomfanget var særlig stort på bjørk. Skadene ble funnet i overraskende stor avstand fra vegen. Resultatene av en kartlegging initiert av Statens vegvesen blir presentert i en egen rapport. Her blir også teorier om årsaksforhold omtalt, og det blir gitt råd til planleggere av vegetasjon langs veg. Rapporten er basert på førsteamanuensis Per Anker Pedersens observasjoner langs ulike vegstrekninger. UMB-forskeren har sammenliknet med tilsvarende registreringer i 2003 og 2006. Arbeidet inngår som en del av forsknings- og utviklingsprosjektet SaltSMART.

Pedersen, P.A. 2010. Saltsprutskader på vegetasjon langs veger i Østlandsområdet 2010. Rapport 2614, Statens vegvesen Vegdirektoratet. 41 s.

ANLEGGSGARTNARDAGANE 2011

Ulvik i Hardanger
onsdag 16. og torsdag 17. februar

KURSINFORMASJON

Kursavgift:

Begge dager: kr 1750,-, lærlingar kr 1250,-
Ein dag: kr 1250,-, lærlingar kr 850,-

Overnatting på Brakanes hotel:

Enkeltrom, fullpensjon: kr 1230,-
Dobbeltrom, fullpensjon: kr 1080,-

Tillegg for dei som ikkje bur på hotellet:

Dagskurspakke kr 150,-
Middag onsdag kveld: 365,-
Lunsj torsdag: 245,-

For påmelding / informasjon kontakt:

Hjeltnes kompetansesenter, 5730 ULVIK
tlf: 56 53 88 17
epost: post.hks@post.hfk.no

www.hjeltnes.vgs.no

Program vert lagt ut på:

AKTUELLE TEMA

TRE I BYER OG TETTSTADER

- Ungtrepleie
- Sikring av tre i anleggsfasen
- Flytting av tre
- Nye treslag for norsk klima

GRØNE TAK

- Forvtak
- Sedumtak
- Takhagar